

Prekenverkstedet

Den Norske
Israelsmisjon

<https://www.israelsmisjonen.no/pv>

4. søndag i fastetiden – søndag 15. mars 2026

Søndagens tekster: 1 Mos 22,1–14; Hebr 4,14–16; Joh 11,45–53

En for alle

Dagen

Vi går mot slutten av fastetiden, og nærmer oss påske. Fastetiden er en tid for bønn. Og den er ikke minst en tid for å følge Jesus og disiplene på veien opp til Jerusalem. På denne siste påskevandringen forebereder Jesus disiplene på det som nå ligger foran. De slet med å forstå. Men for oss som vandrer med ettertidens blikk, gir vandringen opp til Jerusalem den beste forberedelse på å være vitner til det som skjedde da Jesus gikk det siste stykke – alene. På korset og i graven var det ingen som fulgte. Han gjorde det for oss – alene. Fastetid i Jesu følge, er den beste forberedelse til det som påsken lar oss være vitner til.

Kontekst

Det er de synoptiske evangeliene som tydeligst lar oss forstå det, når Jesus for tredje gang begir seg på vei til Jerusalem og påskehøytid. Johannes har ikke det same kronologiske fokus i første del av evangeliet. Men etter inntoget i Jerusalem er det ingen som gir oss en så nær beskrivelse av Jesu avskjed med disiplene, som Johannes gjør. Vår prekentekest beskriver det som skjedde etter at Jesus har oppvekket Lasarus i Betania. På andre siden av Oljeberget ligger Jerusalem. Men i følge Joh 11,54 tar Jesus disiplene med på nok en avsides vandring før de endelig setter kursen mot Jerusalem.

Tro og avvisning

Vers 45-46. I følge Johannes er det oppvekkelsen av Lasarus som er den direkte årsak til at Jesus blir arrestert. Mange av dem som hadde vært vitne til at Lasarus fikk livet tilbake, kom til tro på Jesus. De ante at han var den Messias som folket ventet på. Men ikke alle som så underet, endte opp med å tro på Jesus. For dem ble hans undergjerninger en trussel mot den orden som deres religiøse ledere og Det høye råd representerte.

Rådet kalles sammen

Vers 47-48. Normalt omtales ikke fariseerne som dem som innkalte Det høye råd (Sanhedrin). En hadde ikke sete i Rådet i kraft å være fariseer. Det var det øversteprestene, de skriftlærde

og de eldste som hadde. Men mange av disse hørte også med blant fariseerne. Det kan ha vært et hastemøte som ble innkalt. Ble oppslutningen om Jesus stor, kunne det true stabiliteten i samfunnet og utløse utvidet kontroll fra romermakten. Da var det bedre å få kontroll over Jesus nå.

Øversteprestens profeti

Vers 49-52. En øversteprest ble i utgangspunktet valgt på livstid, men romerne kunne gripe inn og utpeke folk som de foretrakk. Kaifas var svigersønn til Annas, som var øversteprest år 6-15. Kaifas hørte til sadduseerne, og så langt vi vet, hadde han stillingen år 18-36. En antar at både Annas og Kaifas bidro til et relativt stabilt forhold til den romerske okkupasjonsmakten. Når Johannes nevner eksplisitt at Kaifas var øversteprest «det året», vers 51, kan det være for å understreke at det var dette året da Jesus fullførte sin frelsesgjerning.

På denne tiden antok en at øverstepresten hadde profetisk gave. Om Kaifas selv betraktet sitt utsagn i vers 50 som en profeti, vet vi ikke. Han ønsket i alle fall at rådsmedlemmene skulle forstå at det var bedre å få Jesus av veien, enn å risikere at romermakten strammet kraftig til.

For Johannes er Kaifas' utsagn profetisk tale, uavhengig av hva Kaifas selv måtte tenke (vers 51). Det var et utsagn med stor rekkevidde. Ved sin død vil Jesus gjenopprette menneskenes brutte gudsforhold. Og da er det ikke bare tale om Israels folk, men om mennesker fra alle folkeslag (se Jesu egne ord i Joh 10,16, jfr Ef 2,12f).

Jesus må av veien

Vers 53. Nå begynner planleggingen for å få Jesus satt fast og drept. Jesu tre års offentlige virke går mot slutten. Jesus vet hva som venter, men han trekker seg en siste gang tilbake sammen med disiplene, før han tar dem med inn i Jerusalem og det som venter der.

Hva er budskapet?

Spør vi Johannes, er det neppe tvil om hva som er dette tekstavsnittets sentrale utsagn: Det er øversteprestens ord om virkningen og rekkevidden av Jesu død. Styrt av ønsket om å unngå skjerpert undertrykkelse fra romermakten, anbefaler Kaifas at ett liv ofres i stedet for de manges. Vi får ikke vite hva Rådet vedtok, men det som siden skjer, lar oss anta at de sluttet seg til øversteprestens utsagn. Jesus måtte av veien.

For dem som skal forkynne over denne teksten, ligger budskapet klart for hånden. Jesus gav livet for at vi skal få leve. Og Jesu frelsesgjerning oppfyller Guds løftesord til Abraham: «I deg skal alle slekter på jorden velsignes». Paulus skriver til efeserne: «Men nå, i Kristus Jesus, er dere som var langt borte, kommet nær på grunn av Kristi blod» (Ef 2,13). Den gamle pakts gudsfolk og hedningefolkene får del i den samme frelse. Slik var Guds plan fra begynnelsen av. I Israelsmisjonen ønsker vi å hjelpe hverandre til å se de lange linjer i Guds frelsesplan. Det begynte med det ene folk, og skal nå de mange. Når misjonsoppdraget er fullført, tar Han bolig blant oss på en nyskapt jord (Åp 21,1-3). Så langt strakk nok ikke Kaifas' tanker seg!

Svein Granerud

Pensjonert teolog

svein.granerud@normisjon.no